

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 2 lutego 1993 r.

w sprawie domów pomocy społecznej.

Na podstawie art. 35 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1993 r. Nr 13, poz. 60) oraz w związku z art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o terenowych organach rządowej administracji ogólnej (Dz. U. Nr 21, poz. 123 i z 1991 r. Nr 75, poz. 328) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Domy pomocy społecznej, zwane dalej „domami”, są tworzone przez wojewodę jako państwowe jednostki budżetowe lub zakłady budżetowe i działają na podstawie nadanego przez wojewodę statutu, określającego typ domu, szczegółowe zasady jego funkcjonowania, zakres i poziom świadczeń oraz prawa i obowiązki mieszkańca domu.

2. Przy zlecaniu w drodze umowy podmiotom, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej,

zadania z zakresu prowadzenia domów pomocy społecznej wojewoda określa odpowiednio wynikające z rozporządzenia zasady funkcjonowania tych domów oraz ustala środki nadzoru nad sposobem wykonywania tego zadania.

§ 2. Domy, w zależności od zakresu świadczonych usług, dzielą się na:

- 1) stacjonarne, tj. stałego pobytu — zapewniające całodobową opiekę,
- 2) półstacjonarne — czasowego pobytu, tj. dzienne domy lub ośrodki opiekuńcze o charakterze ponadlokalnym, zapewniające całodzienny pobyt lub nocleg. Zakres świadczonych w tych placówkach usług określany jest w zależności od potrzeb występujących na terenie województwa. Domy te lub ośrodki mogą być filiami domów stacjonarnych.

§ 3. Domy, w zależności od tego, dla jakich osób są przeznaczone, dzielą się na domy dla:

- 1) ludzi starych,
- 2) osób umysłowo upośledzonych,
- 3) osób bezdomnych,
- 4) samotnych kobiet w ciąży oraz samotnych matek z małoletnimi dziećmi, zwane dalej domami dla samotnych matek,
- 5) inwalidów (niepełnosprawnych),
- 6) osób przewlekle chorych.

§ 4. Zakres i poziom świadczeń domu powinien być dostosowany do zindywidualizowanych potrzeb mieszkańców.

§ 5. 1. Zasady organizacji i funkcjonowania domu powinny uwzględniać stopień psychicznej i fizycznej sprawności mieszkańców, ich prawo do intymnego, godnego życia, ochronę ich dóbr osobistych oraz możliwości zachowania samodzielności i wyboru stylu życia.

2. Dom powinien zaspokajać potrzeby bytowe i zdrowotne mieszkańców oraz umożliwiać rozwój ich osobowości, a w szczególności zapewniać:

- 1) miejsce zamieszkania, wyposażone w niezbędne meble i sprzęty, pościel i bieliznę pościelową oraz środki utrzymania higieny osobistej,
- 2) odzież i obuwie,
- 3) wyżywienie w ramach obowiązujących norm żywieniowych, również dietetyczne zgodnie ze wskazaniami lekarza,
- 4) opiekę lekarską i pielęgniarską — z karmieniem, ubieraniem, myciem i kąpaniem osób, które nie mogą samodzielnie wykonywać tych czynności,
- 5) zabiegi usprawnienia leczniczego (kinezyterapii i fizykoterapii),
- 6) leki i środki opatrunkowe na zlecenie lekarza domu,
- 7) osobom umysłowo upośledzonym warunki uczenia się i wychowania poprzez doświadczenia życiowe oraz nauczanie specjalne,
- 8) terapię zajęciową, a także dobrowolny udział w pracach na rzecz domu,
- 9) dostęp do kultury i rekreacji,
- 10) spokój i bezpieczeństwo na terenie domu oraz opiekę w czasie zorganizowanych przez dom zajęć poza domem,
- 11) wsparcie w wysokości do 30% zasiłku stałego osobom nie posiadającym żadnych własnych dochodów; wysokość wsparcia ustala dyrektor wojewódzkiego zespołu pomocy społecznej w porozumieniu z dyrektorem domu.

3. Mieszkańcy mają prawo do samorządnego organizowania się w celu reprezentowania swoich interesów i podtrzymywania właściwych form współdziałania z personelem domu, zapewniających realizację ich praw. Dyrektor domu zapewnia niezbędne warunki funkcjonowania samorządu mieszkańców.

4. Obowiązki mieszkańców domu określone statutem nie mogą być nadmierne w stosunku do ich możliwości.

5. Dyrektor domu udziela każdemu mieszkańcowi domu pomocy w załatwianiu jego ważnych spraw osobistych.

§ 6. 1. Osoba przyjęta do domu, posiadająca miejsce stałego zameldowania, jest meldowana czasowo na okres

2 miesięcy, chyba że wystąpi z wnioskiem o skrócenie lub przedłużenie tego okresu.

2. Po upływie okresów, o których mowa w ust. 1, dyrektor domu melduje osobę przebywającą w domu na pobyt stały.

3. Osoby przebywające w domu dla samotnych matek oraz w ośrodkach opiekuńczych meldowane są na pobyt czasowy.

§ 7. 1. W szczególnych przypadkach, wynikających z przejściowych trudności w zapewnieniu osobom niesprawnym opieki w miejscu zamieszkania, mogą one być przyjęte do domu stacjonarnego na czas określony, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy.

2. Dyrektor domu dokonuje zameldowania osoby, o której mowa w ust. 1, na czas określony w skierowaniu.

3. Do osób, o których mowa w ust. 1, stosuje się ogólne zasady kierowania oraz odpłatności.

4. Czas pobytu w domu dla samotnych matek ustala się w zależności od potrzeb, nie dłużej jednak niż na 1 rok.

§ 8. 1. Wojewoda wydaje decyzję o skierowaniu do domu, w której ustala wysokość odpłatności, na podstawie:

- 1) pisemnego wniosku osoby zainteresowanej lub innej osoby za zgodą osoby zainteresowanej albo jej przedstawiciela ustawowego,
- 2) wywiadu rodzinnego (środowiskowego), przeprowadzonego przez ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się,
- 3) wniosku ośrodka pomocy społecznej o skierowanie do domu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się, określającego stopień sprawności psychofizycznej (wzór wniosku stanowi część I załącznika do rozporządzenia),
- 4) orzeczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wydanego na podstawie wyników badań lekarskich, stwierdzającego, że osoba ubiegająca się o umieszczenie w domu nie wymaga leczenia szpitalnego, stałego karmienia zgłębnikiem oraz że nie jest chora na chorobę:
 - a) zakaźną, w tym gruźlicę w stadium zakaźnym,
 - b) psychiczną — stwarzającą zagrożenie dla siebie i otoczenia(wzór orzeczenia stanowi część II załącznika do rozporządzenia),
- 5) decyzji o przyznaniu zasiłku stałego,
- 6) decyzji organu rentowego ustalającego wysokość renty, emerytury lub zaświadczenia o wysokości dochodu osoby albo rodziny zobowiązanej do ponoszenia odpłatności wraz z jej zgodą na ponoszenie odpłatności zgodnie z obowiązującym przepisami,
- 7) opinii zespołu konsultantów, działającego przy wojewódzkim zespole pomocy społecznej.

2. Z osobą ubiegającą się o skierowanie do domu dla samotnych matek dyrektor dokonuje ustaleń na piśmie dotyczących warunków pobytu w domu, w tym w szczególności zakresu usług świadczonych przez dom, uzależnionych od potrzeb, jak również obowiązków osoby ubiegającej się. Ustalenia te są podstawą do wydania decyzji o skierowaniu do domu i wysokości odpłatności.

§ 9. 1. Osobie kwalifikującej się do domu, a nie skierowanej w związku z brakiem miejsc, powinna być zapewniona stosowna pomoc w jej miejscu zamieszkania na okres oczekiwania na miejsce.

2. W przypadkach szczególnych wojewoda, po zasięgnięciu opinii zespołu konsultantów, może umieścić w domu osobę ubiegającą się poza kolejnością.

§ 10. 1. Osoby przebywające w domach, jeśli pozwala na to stan ich zdrowia, mogą podejmować pracę poza domem.

2. Praca na rzecz domu lub gospodarstwa pomocniczego mająca charakter stały świadczona jest na podstawie umowy zlecenia lub umowy o pracę.

§ 11. 1. Opłaty za pobyt w domach potrącane są w myśl zasad odpłatności ustalonych w art. 35 ustawy o pomocy społecznej:

- 1) z emerytury lub renty — od osób pobierających te świadczenia, w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
- 2) z zasiłku stałego — od osób pobierających to świadczenie, przez ośrodek pomocy społecznej, który dokonuje wypłaty zasiłku. Osobom nowo przyjętym do domu, do końca roku kalendarzowego, zasiłek wypłaca, po dokonaniu potrącenia, ośrodek właściwy ze względu na miejsce zamieszkania.

2. Osoba przebywająca w domu lub rodzina zobowiązana do opłaty za pobyt w domu wpłaca ustaloną decyzją należność na konto domu do 10 dnia każdego miesiąca.

§ 12. 1. Osoba przebywająca w domu lub rodzina zobowiązana do opłaty za pobyt w domu nie ponosi tej opłaty w okresie nieobecności tej osoby w domu przekraczającej 14 dni, jeśli poinformowała ona o swojej nieobecności dyrektora domu co najmniej 3 dni wcześniej.

2. Zwrot odpowiedniej części wniesionej uprzednio opłaty za pobyt w domu z tytułu nieobecności, o której mowa w ust. 1, następuje z rachunku dochodów domu, jako kwota nienależnie pobrana, w wysokości stanowiącej iloczyn liczby opuszczonych dni i 1/30 wniesionej opłaty.

3. Przekroczenie 60 dni nieobecności w domu bez szczególnego uzasadnienia może powodować utratę miejsca, o której jednak mieszkaniec domu powinien być na piśmie poinformowany co najmniej na 14 dni przed upływem tego terminu.

§ 13. 1. Osoba przebywająca w domu lub rodzina zobowiązana do opłaty za pobyt w domu może być na swój wniosek częściowo lub całkowicie zwolniona z odpłatności, jeżeli:

- 1) ponosi opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu lub w innym zakładzie,
- 2) jest w ciąży lub samotnie wychowuje dzieci,
- 3) występują szczególnie uzasadnione okoliczności (długotrwała choroba, śmierć w rodzinie, straty materialne po-

wstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych losowych wypadków),

- 4) małżonkowie posiadają jedno świadczenie, a przynajmniej jedno z nich przebywa w domu,
- 5) osoby spokrewnione posiadają jedno świadczenie, a przynajmniej jedna z nich przebywa w domu,
- 6) w innych szczególnie uzasadnionych przypadkach.

2. Okres, na jaki osoba lub rodzina, o których mowa w ust. 1, zostały zwolnione z ponoszenia opłat, określa w decyzji wojewoda; okres ten nie może jednak przekroczyć 1 roku. Po upływie okresu zwolnienia z ponoszenia opłat należy przeprowadzić kontrolny wywiad rodzinny (środowiskowy), ustalający, czy nie nastąpiła zmiana w sytuacji osób zwolnionych częściowo lub całkowicie z odpłatności.

3. Osobę przebywającą w domu podejmującą pracę, o której mowa w § 10, zwalnia się częściowo z odpłatności za pobyt w domu przez odliczenie od dochodu stanowiącego podstawę ustalenia odpłatności 50% wynagrodzenia uzyskanego za tę pracę.

§ 14. Wysokość opłat za pobyt w domu powinna być aktualizowana nie rzadziej niż co dwa lata. Nie dotyczy to osób, których dochód stanowi renta, emerytura lub zasiłek stały.

§ 15. 1. Osobie przebywającej w domu należy umożliwić bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych.

2. Osoba przebywająca w domu może wskazać osobę upoważnioną do dysponowania tymi środkami lub przedmiotami, określając jednocześnie zakres tego upoważnienia.

§ 16. Domy używają na tabliczkach, wywieszkach, pieczątkach, formularzach, ogłoszeniach oraz w korespondencji nazwy „dom pomocy społecznej” z ewentualnym uwzględnieniem nazwy własnej.

§ 17. Traci moc rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 kwietnia 1991 r. w sprawie typów domów pomocy społecznej, zasad ich funkcjonowania, zasad ustalania opłat za pobyt w tych domach oraz sposobu i trybu pobierania odpłatności (Dz. U. Nr 33, poz. 145).

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy i Polityki Socjalnej: *J. Kuroń*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 2 lutego 1993 r. (poz. 63)

Część I

Wniosek o umieszczenie w domu pomocy społecznej

(wypełnia pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej)

1. Nazwisko i imię osoby ubiegającej się o umieszczenie
2. Data urodzenia
3. Miejsce zamieszkania
4. Sytuacja prawna wyżej wymienionej osoby: ubezwłasnowolniona(y): tak — nie, jeśli tak, to czy częściowo, czy całkowicie (odpowiednie podkreślić), imię i nazwisko oraz adres kuratora (opiekuna)
5. Ogólna ocena sprawności ruchowej
6. Ogólna ocena sprawności w samoobsłudze
7. Ogólna ocena zdolności porozumiewania się
8. Cechy osobowości, zwłaszcza te, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie w domu pomocy społecznej
9. Preferowane formy spędzania czasu wolnego
10. Nałogi

11. Specjalne oczekiwania osoby ubiegającej się lub jej rodziny w stosunku do warunków i zakresu usług świadczonych przez dom ...
12. Orzeczenie poradni wychowawczo-zawodowej w przypadku dzieci w wieku obowiązku szkolnego
13. Dane o rodzinie:
 Imię i nazwisko
- Adres
- Stopień pokrewieństwa

.....
 (miejscowość i data)

.....
 (podpis pracownika socjalnego)

Część II

Orzeczenie lekarskie

A. Wywiad lekarski (dotyczy kandydata do domu pomocy społecznej)

Czy używa?

- przedmiotów ortopedycznych (np. obuwia ortopedycznego, protez kończyn, wózka inwalidzkiego) tak — nie,
 jeśli tak, to jakich?
- środków pomocniczych (okularów, aparatu słuchowego, rurki tchawiczej itp.) tak — nie,
 jeśli tak, to jakich?
- innych przedmiotów niezbędnych w procesie leczenia i rehabilitacji, tak — nie,
 jeśli tak, to jakich?

Proszę podać potrzeby w tym zakresie

W przypadku osoby ubezwłasnowolnionej lub chorej bez możliwości nawiązania kontaktu należy podać nazwisko i imię osoby udzielającej wywiadu i ewentualnie stopień jej pokrewieństwa z badanym

B. Wyniki badania lekarskiego

1. Wyniki badań dodatkowych (rtg klatki piersiowej, odczyn Wassermanna, badania krwi, moczu, EKG, ewentualnie AIDS itp.) stanowią załącznik do niniejszego badania.
2. Stan obecny — opis:

Czy stwierdza się:

- a) chorobę zakaźną, tak — nie, jeśli tak, to jaką?
- b) gruźlicę, tak — nie, jeśli tak, to czy w stadium zakaźnym? tak — nie
- c) narkomanię? tak — nie
- d) chorobę psychiczną, tak — nie, jeśli tak, to jaką?

osoba ubiegająca się stanowi zagrożenie dla siebie, tak — nie
 dla otoczenia, tak — nie

- e) że chory wymaga stałego karmienia zgłębnikiem? tak — nie
 (proszę właściwe podkreślić).

Przeciwskazaniem do umieszczenia w domu pomocy społecznej jest: choroba zakaźna, choroba psychiczna powodująca zagrożenie dla zdrowia i życia osoby ubiegającej się o umieszczenie w domu pomocy społecznej lub osób z jej otoczenia oraz gruźlica w stadium zakaźnym.

W domach pomocy społecznej nie mogą przebywać ponadto chorzy wymagający stałego karmienia zgłębnikiem.

3. Rozpoznanie lekarskie

.....
 (miejscowość i data)

.....
 (podpis i pieczęć lekarza)

C. Wynik badania lekarza psychiatry lub neurologa (dotyczy osób umysłowo upośledzonych i z zaburzeniami psychicznymi)

Na podstawie badań lekarskich z dnia oraz załączonych wyników badań dodatkowych stwierdza się, że osoba badana

- a) powinna być skierowana do domu pomocy społecznej,
 b) nie została zakwalifikowana do domu pomocy społecznej z powodu przeciwwskazań zdrowotnych.
 (niepotrzebne skreślić)

.....
 (miejscowość i data)

.....
 (podpis i pieczęć lekarza)